

پانزدهمین شماره

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

فصلنامه علمی و پژوهشی

مقدمه‌های بر حکمت اشراق

کتابخانه
نشر نگاه معاصر

سعید رحیمیان

فهرست

۹..... □ مقدمه

بخش نخست

کلیات

- ۱۳..... پیشگفتار: جایگاه حکمت اشراق در فلسفه
- ۱۴..... تبیین مفهومی حکمت اشراق
- ۱۷..... زندگی و آثار سهروردی
- ۲۱..... مفاهیم کلیدی حکمت اشراق
- ۲۶..... منابع و سرچشمه‌های حکمت اشراق
- ۳۰..... تمایزات حکمت اشراق و فلسفه مشاء
- ۴۲..... تأثیرات فلسفه اشراق

بخش دوم

الهیات حکمت اشراق

- ۴۹..... مقاله‌ی نخست: در نور و حقیقت آن و نور الانوار و آنچه از او پیدا شود
- ۵۶..... مقاله‌ی دوم: در ترتیب پیدایش وجود
- ۶۸..... مقاله‌ی سوم: در نحوه‌ی فعل نور الانوار و انوار قاهره
- ۷۲..... مقاله‌ی چهارم: در تقسیم اجسام و اعراض و ترکیبات و قوای آنها
- ۷۸..... مقاله‌ی پنجم: در ستاخیز و پیامبری و رؤیاها
- ۸۷..... فرهنگ اصطلاحات حکمت اشراق
- ۹۳..... □ برای مطالعه بیشتر

مقدمه

رساله حاضر که حاصل تدریس مکرر حکمت اشراق و نیز متن کتاب حکمت الاشراق سهروردی در مقطع کارشناسی ارشد (به عنوان کلیات و مقدمات و مدخلی بر متن خوانی حکمت اشراق) بوده است از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول علاوه بر مروری اجمالی بر زندگی و آثار سهروردی و شیوهی او در استنتاج و ارائه حکمتش به اهم اندیشه‌ها و آراء وی نیز می‌پردازد. در این بخش علاوه بر مفاهیم کلیدی فلسفه نوری شیخ اشراق، جریان‌های مؤثر بر این حکمت و نیز تأثیرات این حکمت بر جریان‌های معرفتی پس از آن به اجمال مطرح خواهد شد.

بخش دوم گزارش و تلخیصی است از الهیات حکمة الاشراق شیخ شهاب‌الدین سهروردی (م. ۵۷۸ق) مؤسس مکتب اشراق در فلسفه‌ی اسلامی. چنان‌که می‌دانیم حکمة الاشراق - مهم‌ترین کتاب شیخ - متن اساسی فلسفه‌ی اشراق است که پس از شیخ نیز شروح متعدّد بر آن نگاشته شده که مهم‌ترین آنها شرح قطب‌الدین شیرازی (م. ۷۱۰ق) است. حکمة الاشراق مشتمل بر دو مقاله‌ی (بخش) منطق و الهیات است که در جزوه‌ی حاضر مقاله‌ی (بخش) دوم یعنی الهیات حکمة الاشراق که مهم‌ترین بخش کتاب (به لحاظ کیفیت) و بیشترین حجم (به لحاظ کمیت) را در بر دارد، گزارش و تلخیص شده است بدین سان در جهت آسان‌سازی قرائت و درک و فهم این متن نسبتاً پیچیده و آکنده از اصطلاحات جدید شیخ اشراق تلاش شده است. در انتهای جزوه نیز اصطلاح‌شناسی حکمت الاشراق مشتمل بر حدود ۱۵۰ اصطلاح اساسی فلسفه‌ی اشراق ضمیمه گردیده است. چنان‌که رسم در این گونه مجموعه‌هاست و جازت کتاب مد نظر بوده است.

سعید رحیمیان

استاد دانشگاه شیراز

خرداد ۱۳۹۷